

בדוגמה הבאה קשה להגדיר את טיב הסטייה:

וירפא א[להים את-]אבימלך ואת-אש[תו ואמהותיו] וילדו (בר' כ"ז); לשד: את-אבימלך. אם הטעמת שו משקפת מסורת נגינה, הרי היא מעניינת ביותר; בניגוד ללשד – המבדילים בין ריפוי אבימלך ואשתו לבין ריפוי אמהותיו – הרי שו מבדיל בין ריפוי האיש לבין ריפוי הנשים. אך אפשר, שאין ממש בעצם הטעמת שו; כל עצמו רק נמשך אחרי שיגרת הצירוף קדמא-גרש-רביע – שהוא שכיח בהרבה מן הצירוף קדמא-גרש-דרגא; אם כך, הרי הטעמת שו היא מסוג ההטעמות, שכבר נידונו לעיל.

והרי עוד שני מקומות, שבהם החליף שו משרת במפסיק; בשני המקרים ההחלפה איננה עניין לכללי המפסיקים, אלא לכללי המשרתים והמקף: יקח-נא מ[עט-]מים (בר' יח, ד); לשד: יקח-נא. כי יקרא לכם פרעה (בר' מו, לג); לבשד: כי-יקרא.

9. בכל המקומות שהובאו עד כה הרי נוסח ל או ש או ב או שו שונה מנוסח שאר כל כתבי היד; כמעט בכולם הוא שונה גם מנוסח ד; ויש שהוא נסתר גם על ידי מסורה, המקובלת בשאר כתבי היד או בד. משום כך מותר להניח בכל המקומות, שהנוסח החריג איננו משקף מסורת קריאה מקובלת, אלא הוא טעות או דעת יחיד של אותו נקדן. שונה הדבר בדוגמה שהובאה בראש הפרק:

ואקח את-הלויים תחת כל-בכור בבני ישראל (לב במ' ח, יח); ואקח את-הלויים (שש"ד). בפסוק זה אי אפשר עוד לדבר על סטייה מנוסח הרוב; אלא הרי כאן מחלוקת של ממש בין כתבי היד העתיקים – על דרך ההטעמה של הפסוק.

הטעמים בנוסח המקובל

10. נעבור עתה אל הנוסח המקובל בישראל, ונשוה אותו אל נוסח הרוב של אלבש"ו. נדון בעיקר באותן סטיות הטעמה, שהן מקובלות גם בהוצאות הרגילות.

החלפת מפסיק בח בירו

בכמה מקומות החליף ד מפסיק בחברו. שכיחים חילופי רביע-זקף, רביע-גרש; במקום אחד החליף זקף באתנה. נביא כאן רק את אלה, שנתקבלו בכל ההוצאות הרגילות: ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט-נא השמימה וספר הכוכבים אם-תוכל לספר אתם (ד בר' טו, ה); לשש"ו: השמימה.

רביע הבא אחר פשטא נוטה להפוך לזקף; דוגמות רבות לכך נמנו על ידי שד"ל באגרתו אל בר (תורת אמת ע"ע 65–69). אך פסוק זה נעלם מעיני שד"ל. ובני דון היו אשורם ולטושם ולאמים (ד בר' כה, ג); לש: דון. ויאמר אכן יש ה' במקום הזה (ד בר' כח, טז); לשש"ו: ויאמר. בדרך כלל מילת אמירה מופסקת בטעמה מן המשפט הראשון של המאמר. פסוק זה – בנוסח ד – הוא מן החריגים המעטים של כלל זה; אך מסתבר, שכתבי היד אינם מודים בחריג זה.

1 הקריאה בשו איננה ודאית.